

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Stedelijke Basisschool te Munsterbilzen (Bilzen)

Hoofdstructuur BaO

	Instellingsnummer	15751
	Instelling	Stedelijke Basisschool
directeur		Roger VERJANS
adres		Appelboomgaardstraat 9 - 3740 MUNSTERBILZEN
telefoon		089-50.28.57
fax		089-49.14.06
e-mail		sbsmunsterbilzen@bilzen.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	961672 - Gemeentebestuur van Bilzen te BILZEN
adres		Deken Paquayplein 1 - 3740 BILZEN
	Scholengemeenschap	119875 - Zuid-Oost Limburg te RIEMST
adres		Klein Lafeltstraat 2 - 3770 RIEMST
	CLB	114918 - Vrij CLB Zuid - Limburg te TONGEREN
adres		Dirikenlaan 4 - 3700 TONGEREN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/10/2011, 11/10/2011 en 13/10/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	13/10/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	25/10/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Frieda Thiels
	Teamleden	Ludo Coenen Paul Lemmens

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	9
3.3 Lager onderwijs: wiskunde	10
3.4 Lager onderwijs: muzische vorming	11
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Professionalisering	12
4.2 Begeleiding	13
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
6.1 Wat doet de school goed?	14
6.2 Wat kan de school verbeteren?	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?	16
7. ADVIES.....	16
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De stedelijke basisschool van Bilzen omvat drie vestigingsplaatsen. *De Bloesem* in Munsterbilzen sluit met het vierde, vijfde en zesde leerjaar aan op het eerste, tweede en derde leerjaar van de vrije basisschool die op dezelfde campus ligt. *De Halte* in Martenslinde heeft drie klasjes kleuteronderwijs en graadklassen in de lagere afdeling, en de vestiging in Hoelbeek heeft twee kleuterklassen en drie graadklassen lager onderwijs. De scholen profileren zich als buurtscholen en ze zijn ingebed in de lokale gemeenschap. Onder leiding van één directeur trachten de drie vestigingen een aantal onderwijskundige aspecten samen te behartigen, maar behoudt elke vestiging haar eigen identiteit en voert ze een vrij autonoom beleid.

Tijdens de doorlichting zoomde de inspectie in op de leergebieden wiskunde en muzische vorming, de aspecten sociale en emotionele begeleiding en deskundigheidsbevordering.

De teamleden besteden aandacht aan het welbevinden van de kinderen en werken aan een veilig klas- en schoolklimaat. Initiatieven op schoolniveau getuigen van een sterke belangstelling voor de **sociale en emotionele ontwikkeling**. Enkele acties hiervan vonden hun oorsprong in het gelijkeonderwijskansenbeleid. Vestigingsplaatsgebonden en leerkrachtafhankelijk vullen bijkomende initiatieven deze werking aan. Naast zelfstandig werk maken de leerkrachten ook gebruik van werkvormen die het samenwerken en samen leren stimuleren. Deze interactieve werkvormen integreren in de praktijk was een voorbeeld van een aangestuurde actie op schoolniveau, maar waarvan de implementatie wel wat tijd in beslag nam.

Voor **wiskundige initiatie** voldoet de **kleuterafdeling** aan haar maatschappelijke opdracht. Het wiskundige aanbod is geïntegreerd in de thematische werking en de leerkrachten creëren voldoende kansen om wiskundige vaardigheden en inzichten te ontwikkelen. Bij de oudste kleuters gaat er naast functionele speel- en leermomenten intentionele aandacht naar de ontwikkeling van de rekenvoorwaarden. Het ontbreken van afspraken over een gezamenlijke invulling en uitwerking van de thema's over de kleutergroepen heen, doorkruist de verticale samenhang. De aandacht voor een rijke en doelgerichte hoekenwerking kan worden geoptimaliseerd.

In de **lagere afdeling** garandeert een leerpakket de graduele en continue opbouw voor de verschillende domeinen van het **leergebied wiskunde**. Vertrekken vanuit realistische contexten, aansluiten bij de leefwereld van het kind en eigen resultaten en denkwegen vergelijken met die van andere leerlingen, behoren in mindere mate tot de dagelijkse werking. Zowel zelfstandig als in groep bouwen de leerlingen hun leerproces op.

Ondanks de goede resultaten in het vervolgonderwijs is het belangrijk dat de school in beide afdelingen het rendement van het wiskundeonderwijs ook op lange termijn blijft bewaken. De recente analyse en bijsturing op basis van de eindproeven getuigen van goede praktijk.

Voor het leergebied **muzische vorming** streeft de **kleuterafdeling** de ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelen voldoende na. Via de thematische en geïntegreerde werking ontvangen de kleuters heel wat muzische impulsen en uitdagingen om hun creatieve vaardigheden verder te ontwikkelen en te genieten van realisaties. Er liggen nog mogelijkheden in het duidelijk afbakenen van een schooleigen muzisch concept en in het nauw bewaken van een evenwichtig, gradueel en doelgericht aanbod.

In de **lagere afdeling** is de uitwerking van het leergebied muzische vorming nog ontoereikend. Het team past de inhoud en de uitgangspunten van het leerplan slechts in beperkte mate toe en kan onvoldoende aantonen dat de eindtermen worden behaald. De activiteiten vertrekken te weinig vanuit de leerplandoelen en kennen een te enge en te domeinspecifieke of leerkrachtafhankelijke invulling. Een schooleigen visie stuurt het didactische proces en de evaluatie nog niet aan.

Het interne leiderschap zet voorzichtige stappen om een ontwikkelings- en vernieuwingsdynamiek op gang te brengen en rekent hierbij op de inbreng van de teamleden en het zorgteam. Vertrouwen en wederzijds respect kenmerken de interne professionele relaties.

Het nascholingsbeleid dat de school voert, speelt nog onvoldoende in op de realisatie van een schooleigen visie. Een behoefteonderzoek behoort nog niet tot de schoolcultuur waardoor de **professionalisering** van teamleden eerder versnipperd dan doelgericht gebeurt. Het opstellen van een vormingstraject in functie van gezamenlijk bepaalde prioriteiten en/of individuele noden vormt een werkpunt bij het samen school maken.

De inspectie besluit de doorlichting met **een gunstig advies beperkt in de tijd** en vertrouwt op de inzet en de verantwoordelijkheidszin van alle teamleden om het vastgestelde tekort voor muzische vorming in de lagere afdeling binnen de voorziene periode weg te werken. De school staat voor de uitdaging om vanuit de aansturing van het interne beleid over te gaan naar een gezamenlijk bepaalde en gelijkgerichte visie met meer samenhangende, doel- en resultaatgerichte acties.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
wiskundige initiatie
muzische vorming
Lager onderwijs
wiskunde
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Begeleiding
Socio-emotionele begeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Motivering

- In de kleuterafdeling tonen observaties, werkblaadjes, planningsdocumenten en testresultaten aan dat de teamleden de **ontwikkelingsdoelen** en de **leerplandoelen** voor wiskunde in voldoende mate nastreven. De oudste kleuters beschikken in ruime mate over de nodige wiskundige begrippen, inzichten en vaardigheden om met succes het lager onderwijs aan te vangen.
- Teamleden leggen een aantal **outputgegevens** voor vanuit observaties en enkele genormeerde tests. Ze beschouwen deze laatste gegevens als een bevestiging van hun perceptie en sturen van hieruit kleuters groepsgewijs of individueel bij.
- Vanuit de **visie** op goed kleuteronderwijs creëren de kleuteronderwijzers ontwikkelingskansen. Deze benadering varieert echter van louter intuïtief tot meer intentioneel. Hierdoor maakt de wiskundige initiatie nog niet in elke klas integraal deel uit van een doelgerichte benadering.
- Voor de realisatie van een **doelgericht** wiskundig aanbod, valt het team terug op een koepelige instrument. Het ontbreekt voornamelijk aan achtergrondinformatie en afspraken op schoolniveau over het gezamenlijk hanteren van dit instrument als hulpmiddel bij het uitbouwen van een kwaliteitsvolle en doelgerichte klaspraktijk.
- Wiskundige initiatie is geïntegreerd binnen de **thematische werking** en er is aandacht voor een werkelijkheidsgerichte aanpak en handelend leren. Zowel bij de geleide activiteiten als in het hoekenwerk komen tellen, ordenen, vergelijken, sorteren, meten en construeren aan bod. De systematische aandacht voor de kalenders en het dagverloop laat kleuters toe greep te krijgen op de tijd, een tijdsbesef en een tijdsbegrip te ontwikkelen.
- Er liggen nog heel wat mogelijkheden in het zelfstandig en diepgaand verwerven van wiskundige inzichten binnen een rijk en uitdagend **hoekenwerk** alsook binnen een functionele en graduele opbouw van deze werkvorm. Contractwerk en visuele stappenplannen stimuleren de zelfsturing en de zelfstandigheid van de kleuters.
- Een leeftijdspecifieke opgebouwde lijst geeft weer welke **wiskundige begrippen** de titularissen nastreven. Er zijn enkel informele afspraken tussen kleuter en lager over het gebruik van begrippen, symbolen en getalbeelden in functie van een drempelloze overgang.
- Om de **ontwikkeling van de kleuters** in kaart te brengen, screenen de leidsters op geregelde tijdstippen het welbevinden, de betrokkenheid en de (wiskundige) competenties van de kleuters. Het in beeld brengen van de ontwikkeling op basis van een selectie van concrete doelen is voornamelijk geen praktijk. Bij de vier- en de vijfjarigen vervolledigen schoolrijpheids- en rekentoetsen het beeld.
- Om in te spelen op de noden van de kleuters **differentiëren** de leerkrachten zowel in de instructie en de begeleiding als in het aanbod. In de leeftijdsgemengde groepen streven de leraren regelmatig naar een adequaat en leeftijdspecifiek aanbod en maken zij gebruik van elementen van samenwerkend spelen en leren.

3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- Uit de observaties, de voorgelegde planningsdocumenten en de gevoerde gesprekken blijkt dat de leraren van de kleuterafdeling de **ontwikkelingsdoelen** en de **leerplandoelen** voor muzische vorming geïntegreerd en in voldoende mate nastreven. De muzische klasaankleding, het kleuterwerk en het fotomateriaal tonen aan dat kinderen materialen en technieken al spelend ontdekken. Het lopende thema blijkt meestal vrij expliciet uit het klasbeeld.
- Teamleden organiseren hun **thematisch aanbod** vanuit de leefwereld van het kind, de chronologie van het jaar, en weten ook weleens sterk muzisch geïnspireerde thema's op een creatieve wijze invulling te geven. Een aantal van deze thema's wordt groepsoverstijgend uitgewerkt.
- In de voorbije jaren kreeg elk leerdomein via **vorming** specifieke aandacht, maar dit blijkt niet of nauwelijks de concrete leidraad om muzische activiteiten een bewuste invulling te geven. De deskundigheid en de interesse van de leraar bepalen in sterke mate de wijze waarop impressies leiden tot expressie en de mate waarin deze aanpak een kwaliteitsvolle invulling krijgt op de klasvloer.
- Binnen het domein beeld staat een breed materiaalaanbod garant om muzisch te **exploreren** en te **experimenteren**. Via mogelijkheden tot (vrije) expressie brengen de kleuters hun beleving en emoties tot uitdrukking. Bij de jongste kleuters staat bewegingsexpressie sterker in de focus, bij de oudste kleuters gaat meer aandacht naar drama en zich durven uiten. Muziek beluisteren, spelen met instrumenten en zingen illustreren de aandacht voor het domein muziek.
- Conform de visie van het leerplan trachten de leraren het domein **media** geïntegreerd te benaderen vanuit de andere domeinen. De leerkrachten zijn zich ervan bewust dat dit leerdomein intentionelere aandacht moet krijgen, maar ze geven ook aan nood te hebben aan informatie en scholing hierover.
- De leerkrachten ervaren dat de kleuters heel wat **plezier beleven** aan en **genieten** van het muzische bezig zijn. Zij wenden deze momenten al eens aan om kleuters te begeleiden bij het verwoorden van hun gevoelens wat het welbevinden en de betrokkenheid ondersteunt.
- Enkele teamleden grijpen de natuurlijke nieuwsgierigheid van kleuters aan om over elkaars werk te reflecteren. Binnen muzische activiteiten kan het team de kleuters nog meer experimenteerkanalen aanreiken om van hieruit zowel hun creativiteit als het verwoorden van hun bevindingen te stimuleren. De inrichting van de **speel- en werkhoeken** werkt hierbij ondersteunend wanneer deze aangevuld worden met een rijk aanbod van (media)materialen en activiteiten. De materiaalkeuze vertrekt nog hoofdzakelijk vanuit de leerkrachten en tweedimensionale processen overwegen op driedimensionale constructies.
- De school ontwikkelde nog geen duidelijke visie op de **evaluatie** van muzische vorming. De leerkrachten verwoorden dat muzische aspecten deel uit maken van een harmonische persoonlijkheidsontwikkeling, maar zoeken veelal op eigen initiatief naar een observatie- en registratiesysteem. Het kleutervolgsysteem brengt de muzische activiteiten, talenten, doelen of attitudes niet in beeld.

3.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- De school toont aan dat ze voor dit leergebied de **eindtermen** bereikt bij zoveel mogelijk leerlingen. Bij deelname aan externe toetsen scoort zij gemiddeld tot boven het Vlaamse gemiddelde. De analyse van sommige resultaten leidde recent tot bijstellingen. Feedback vanuit de nabijgelegen secundaire school toont aan dat de meeste leerlingen met succes het wiskundeonderwijs aanvatten en ook doorlopen. Daarnaast weten teamleden **onderwijseffecten** aan te tonen door het hanteren van methodegebonden en eigengemaakte toetsen.
- De ruime onderwijservaring van heel wat teamleden en het consequent gebruik van een onderwijsleerpakket vormen voor de leerkrachten een stevige indicatie dat het **gradueel opgebouwde aanbod** dekkend is voor het realiseren van de **leerplandoelen** en de **eindtermen** wiskunde. Planningsdocumenten en referentiekaders worden erg divers aangewend en de bijhorende verwijzingen zijn niet altijd even functioneel. Afspraken hierover en met het oog op het bewaken van een volledig aanbod, zijn er vooralsnog niet.
- De analyse van het onderwijsleerpakket resulteerde in kleine bijstellingen in de verticale doorstroming, maar zette niet aan tot het ontwikkelen van een **gezamenlijke visie** op wiskunde. Vertrekken vanuit realistische contexten en aansluiten bij de leefwereld van de kinderen – zoals het leerplan vooropstelt – is nog geen verworvenheid. Leerkrachtafhankelijk krijgen de leerlingen kansen om (coöperatief) samen te werken en om de eigen resultaten en denkwegen te vergelijken met die van andere leerlingen.
- Vraaggestuurd of structureel ingebouwd biedt het zorgteam extra ondersteuning en creëert het bijkomende **differentiatie** mogelijkheden. Leerlingenwerk en planningsdocumenten vertonen een grote diversiteit in een doelgerichte remediëring en een adequate aanwending van **foutenanalyses**. Voor leerlingen die zich trager ontwikkelen, sluit de leerkracht aan bij de basisvorming en snel lerende leerlingen krijgen een verdiepend aanbod.
- Hoeken- en contractwerk spitsen zich hoofdzakelijk toe op het verder inoefenen van leerinhouden. Enkele teamleden integreren ICT bij het inslijpen van basisvaardigheden, andere wenden dit medium aan ter verruiming van het wiskundig en ruimtelijk inzicht.
- Er zijn over beide onderwijsniveaus heen enkel **informele afspraken** over getalbeelden, symbolen en het nastreven van rekenbegrippen om de overgang van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar te vergemakkelijken. Niet in elke klas ondersteunen **referentiematen** het voorstellingsvermogen van lengtes, inhouden en gewichten. Wiskundige schema's aan de **klaswanden** zijn niet altijd even functioneel en ondersteunend voor het leerproces. Afspraken hierover ontbreken.
- Overgangsgesprekken tussen onderwijsniveaus en onderwijsinstellingen faciliteren de **wiskundige beeldvorming** en de niveaubepaling. Het leerlingvolgsysteem geeft geen systematische evolutie weer van de wiskundige ontwikkeling van kinderen.
- Dagelijks werk, overhoringen en toetsen worden opgenomen in het cijferrapport. Dit rapport beoordeelt de verschillende domeinen en domeinaspecten en de toetsen verschaffen informatie over wat al verworven is.
- Er heerst een grote diversiteit in het aanwenden van **toetsen en leerlingenresultaten** en het is niet duidelijk welke resultaten doorslaggevend zijn voor de uitreiking van het **getuigschrift** op het einde van de basisschool.

3.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

Motivering

- De school kan voor de lagere afdeling onvoldoende aantonen de **eindtermen** via **leerplanrealisatie** bij zoveel mogelijk leerlingen te realiseren. Het leerplan en de bijhorende **visie** vormen nog onvoldoende de leidraad om het muzische onderwijsaanbod vorm te geven en **gradatie** en **continuïteit** over de leerjaren heen te verzekeren. De school beschikt over weinig tot geen **outputgegevens**.
- Gevolgde **nascholingstrajecten** resulteerden niet in een gezamenlijk gedragen visie op een principiële, inhoudelijke en graduele benadering van dit leergebied. Uit de planningsdocumenten en het leerlingenwerk blijkt dat er een **onevenwicht** is tussen en binnen de domeinen van dit leergebied. In de meeste leerjaren, afhankelijk van de deskundigheid of de individuele affiniteit voor specifieke muzische elementen, krijgen bepaalde domeinen een overaccentuering en komen andere niet of nauwelijks aan bod.
- Een aantal leerkrachten slaagt erin om via open opdrachten, gevarieerde groepeerings- en werkvormen kinderen uit te dagen in hun muzische ontwikkeling. Het creëren van een **stimulerend klimaat** dat kinderen prikkelt en uitnodigt tot probleemoplossend denken binnen creatieve uitdagingen, is in ontwikkeling.
- Terwijl in enkele klasgroepen leerlingen hun leef- en beleavingswereld op creatieve wijze mee mogen vormgeven, heerst in andere groepen nog een **sterk productgerichte benadering** die het **exploratief- en experimenteelproces** verdringt. Leerlingenwerk straalt hoofdzakelijk een sterk gestuurde en productgerichte werking uit. Leerkrachtgebonden krijgen leerlingen binnen het hoeken- en/of contractwerk muzische opdrachten en creatieve tussendoortjes aangereikt.
- Bronnenmateriaal en leerpakketten zorgen in de jongste klassen al eens voor **samenhang** tussen muzische vorming, Nederlands en wereldoriëntatie. In de andere klassen vormen muzische activiteiten vaak op zichzelf staande handelingen.
- De school is zich ervan bewust dat groeien in muzisch zijn een continu proces is dat zich ook buiten de schoolmuren voltrekt. Toneelvoorstellingen, klasconcerten, voordrachten, workshops, museabezoeken en creanamiddagen wakkeren het ontwikkelen van een persoonlijke smaak en een kritische houding aan. De leerlingen krijgen **kansen om te genieten** van (artistieke) creaties.
- De school beschikt over heel wat **deskundigheid** en **muzisch talent**. Toch mag worden gesteld dat het leren van elkaar of het aanwenden van de individuele deskundigheid nog geen verworvenheid is. Goede **particuliere initiatieven** vinden weinig doorstroming op formele overlegmomenten. Leerkrachten wenden de muzische expertise van elkaar nog te weinig aan in functie van dynamiek en samenhang.
- Het team is zich bewust dat de leerplandoelen nog niet expliciet het uitgangspunt vormen voor het opvolgen en het **evalueren** van leerlingen. De **rapportering** over muzische aspecten in de verschillende domeinen kende al een bijsturing, maar is voor leerlingen en ouders nog te weinig concreet.
- Verwijzend naar de **harmonische ontwikkeling** die de school beoogt voor haar leerlingen, staan zowel de investering in muzische vorming, als de evaluatie en de rapportering doorgaans niet in verhouding tot die van andere leergebieden.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De school legt een **inventaris** aan van de gevolgde vormingsinitiatieven en neemt de nodige maatregelen om nascholing financieel en organisatorisch mogelijk te maken. Een interne kwaliteits- of behoefteanalyse stuurt het professionaliseringsbeleid niet aan.
- De teamgerichte nascholingen worden in samenspraak bepaald. Ze richten zich momenteel hoofdzakelijk op de **kennismaking** met de (nieuwe) **leerplannen**. Ondanks gevolgde nascholingstrajecten is de **visie** eigen aan de leerplannen weinig gekend en geïmplementeerd.
- Niet alle teamleden onderkennen het belang van een **planmatige aanpak** om vernieuwingen op een gelijkgerichte en diepgaande wijze gezamenlijk in te voeren. Het team staat voor de uitdaging om leerplannen en bijhorende visies gezamenlijk te bestuderen, afspraken formeel vast te leggen, op te volgen en te verankeren in de onderwijspraktijk en dit in een duidelijk en haalbaar tijdpad.
- Het **professionaliseringsaanbod** van de kleuterafdeling verschilt weinig met het aanbod van de lagere afdeling. Teamnascholingen en personeelsvergaderingen komen nog weinig tegemoet aan de **specifieke vragen en vormingsbehoeften** van het kleuterteam.
- Veelvuldig **informeel overleg** resulteert in het uitwisselen van ideeën maar minder in het afstemmen van aanbod en aanpak. Het leren van elkaar onder de vorm van **hospiteerbeurten** in een open en ongedwongen sfeer, vormt een aandachtspunt.
- Beleidsmatig besteedt de school beperkte aandacht aan de aanwending van **klasbezoeken** en functioneringsgesprekken als middel om voor teamleden individuele leertrajecten uit te zetten. De individuele professionalisering vertrekt hoofdzakelijk vanuit persoonlijke interesses en toevallige factoren.
- De school voorziet in een systeem om de informatie van individuele nascholingen aan elkaar kenbaar te maken. Er zijn echter weinig verwachtingen naar de **effecten** van de gevolgde vorming.
- Leren van en met elkaar krijgt kansen tijdens formele overleg- en planningsmomenten en tussen duo- en parallelcollega's. Teamleden verwoorden de behoefte om vestigingsplaats- of zelfs schooloverstijgend **ervaringen te delen** en zo van elkaar te leren.
- Er is regelmatig overleg tussen de directeur en het zorgteam. De zorgwerking vormt een vast item op de personeelsvergadering.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Motivering

- Het welbevinden en de betrokkenheid vormen – conform de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen – de **basisvoorwaarden voor leren** en ontwikkelen. In haar pedagogisch project vermeldt de school dat ze werkt aan de sociale en emotionele ontwikkeling van de kinderen en dat zij inspanningen levert om deze ontwikkeling positief te beïnvloeden.
- Teamleden bevestigen dat de aandacht voor het **welbevinden** van leerlingen en personeel kenmerkend is voor de schoolwerking. De zorgcoördinator fungeert als vertrouwenspersoon en vangt leerlingen met specifieke (gedrags)problemen op. De school- en de klasafspraken bieden houvast bij het creëren van een veilig klas- en schoolklimaat.
- Sinds de eerste cyclus voor gelijke onderwijskansen (2002) vormt de sociale en emotionele begeleiding een prioritaire strategie. Het **samenwerkend leren** was hierbij een belangrijke uitdaging en kreeg een vaste plaats in het didactische handelen. Zowel de gesprekken met teamleden als de moeizaam verlopen implementatiestrategie illustreren dat het werken met de **kwaliteitscirkel** (analyseren, sensibiliseren, visie ontwikkelen, uitvoeren, ondersteunen en opvolgen) nog geen gezamenlijke verworvenheid is.
- Leerkrachten scoren het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters. Het is voor teamleden niet even duidelijk welke criteria hiervan aan de basis liggen. Vanuit de vaststellingen volgen dan acties en activiteiten om de kleuters extra te ondersteunen. In een aantal klassen van de lagere afdeling voeren zowel de leerlingen als de klasleerkracht een gedragsscreening uit. Deze resultaten worden naast elkaar gelegd om het beeld te verfijnen en afwijkende vaststellingen op te sporen.
- Vestigingsplaatsafhankelijk ondersteunen waardevolle **individuele acties** de sociale en emotionele ontwikkeling. Deze initiatieven sijpelen niet altijd door en worden nog weinig op schoolniveau besproken en aangewend.
- Een evenwichtige aanpak die naast **sanctioneren** ook aandacht heeft voor **belonen en voorkomen**, is niet in elke vestiging even sterk aanwezig.
- De school hield een **tevredenheidsonderzoek** bij de leerlingen en de ouders. De verwerking resulteerde in maatregelen om het welbevinden van alle participanten te behouden of indien nodig te herstellen. De vestigingen streven naar een **nauw contact met ouders** en hun kleinschaligheid werkt hierbij drempelverlagend.
- Enkele leerkrachten grijpen de ervaringen van kinderen aan als starter voor waardevolle leermomenten. Het ingaan op de voorstellen van kinderen in de keuze van thema's of activiteiten is nog geen algemene verworvenheid. Hierdoor mist de school kansen tot **intrinsieke motivatie** en betrokken leren, zeker voor specifieke doelgroep leerlingen.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het algemeen beleid heeft aandacht voor het welbevinden van leerlingen en personeel. Een evenwicht vinden tussen een gezamenlijke aanpak en het respecteren van een eigen vestigingscultuur blijft een permanent aandachtspunt. De school dient haar koers te wijzigen, wil zij vanuit een **gezamenlijke bepaalde en gelijkgerichte schoolvisie** overgaan naar samenhangende en resultaatgerichte acties in functie van het nastreven en realiseren van de leerplandoelen. Een vooraf concreet uitgewerkt **tijdpad** werkt hierbij ondersteunend.
- Het is zinvol om het bestaande **netwerk** van kernteam en werkgroepen verder uit te bouwen tot een meer gedeeld leiderschap en een breder draagvlak en dit in functie van een meer gezamenlijke en doelgerichte aanpak.
- De directeur acht het wenselijk dat het team de noodzaak van **onderwijsvernieuwingen** inziet alvorens over te gaan tot implementatie. De instroom van jonge leerkrachten zorgt voor een nieuwe dynamiek.
- Teamleden trachten in overleg met het interne beleid kwaliteitsvol onderwijs te organiseren binnen de mogelijkheden van iedere vestiging. Bij de uitwerking genieten zij van een groot **vertrouwen** en getuigen zij van wederzijds **respect**.
- Leerkrachten ervaren dat de **interne communicatiecultuur** in transparantie, efficiëntie en onderling respect onder leiding van de directeur de laatste jaren aan kracht wint. Zij waarderen de stimulerende houding van het interne leiderschap maar beseffen tevens dat de eigenheid van elke vestigingsplaats vaak tot verschillende visies leidt en een algemeen beleid al eens bemoeilijkt.
- De vestigingsplaatsen vervullen elk een belangrijke **sociale rol** in het dorpsleven. Kleinschaligheid versterkt de banden en de inbedding in de omgeving.
- Het behoort nog niet tot de schoolcultuur om systematisch op basis van intern en extern aangereikte gegevens de eigen **kwaliteit** in beeld te brengen en bij te sturen. Het team doet weinig beroep op externe expertise om het implementeren van vernieuwingen te stroomlijnen en te versnellen.
- De klasinrichting en -aankleding variëren van verouderd en overladen tot uiterst overzichtelijk en functioneel gestructureerd. De leeromgeving wisselt van kindvriendelijk en stimulerend tot weinig uitdagend.
- Het schoolteam zette nog geen stappen in het ontwikkelen van een **talenbeleid**. Een grondige analyse van de schoolspecifieke situatie met het oog op het proactief inspelen op mogelijke leer- of ontwikkelingsmoeilijkheden omwille van taalachterstand is nog niet aan de orde.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De kleuterafdeling levert voor de leergebieden wiskundige initiatie en muzische vorming, voldoende inspanningen bij het nastreven van de ontwikkelingsdoelen.
- De lagere afdeling bereikt voor wiskunde de eindtermen bij zo veel mogelijk leerlingen.
- De analyse van de resultaten van externe proeven en de bijstellingen illustreren een toenemende alertheid voor een outputgericht wiskundebeleid.
- De kleuterafdeling organiseert een geïntegreerd en intentioneel onderwijsaanbod waarbij kleuters via impressies, materialen en expressies gebruik maken van diverse uitdrukkingsvormen en hieraan vreugde en plezier beleven.
- Er is een groeiende aandacht voor leerplannen en wijzigende leerkrachtstijlen die leerlingen ondersteunen in het nastreven van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Een waaier aan activiteiten op schoolniveau en de vele initiatieven die vestigingsplaatsen en individuele teamleden hier aan toevoegen, getuigen van een degelijke socio-emotionele werking.
- Het team zoekt naar een evenwicht tussen de ontwikkeling van het individu en de vaardigheid om te kunnen functioneren in groep met aandacht voor samenwerkend leren.
- De teamgerichte navormingen ontstaan uit een globaal overleg en versterken de schoolgebonden werking.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het interne beleid neemt recente, externe outputgegevens ernstig om de eigen werking en kwaliteit kritisch te bekijken en bijstellingen door te voeren.
- Elke vestigingsplaats beoogt sociale cohesie en profileert zich duidelijk in de lokale gemeenschap.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De school kan op basis van geijkte normeringen leerlingenresultaten over langere periodes verzamelen en analyseren om de eigen onderwijskwaliteit in beeld te brengen en waar nodig te optimaliseren.
- De kleuterafdeling staat voor de uitdaging om de leerplandoelen voor het leergebied wiskunde meer systematisch en verticaal samenhangend na te streven en te bewaken en het hoekenaanbod voor wiskunde intentioneel te verrijken.
- De lagere afdeling staat voor de uitdaging om de dagelijkse werkelijkheid en de omgeving waarin zes- tot twaalfjarigen zich bewegen uit te werken in wiskundige contexten die de schooldag tot een boeiende exploratietocht maken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het is aangewezen om alle componenten van de totale persoonlijkheidsontwikkeling op te nemen in een doelgerichte, evenwichtige en objectieve observatie, evaluatie en rapportering en ze te enten op de uitgangspunten van het leerplan.
- De school kan meer inzetten om het leren van elkaar te optimaliseren om zo de sterke diversiteit in visie, aanbod en uitvoering samen te brengen tot een grotere eenheid en gezamenlijke doelgerichtheid.
- Het is zinvol om voor deskundigheidsbevordering te komen tot een visie die zich vertaalt in concepten en afspraken en de uitvoering te plaatsen in vernieuwingstrajecten.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het interne beleid pedagogisch krachtiger uitbouwen door onderliggende netwerken en een breder draagvlak te creëren.
- Het proces om vanuit gevolgde nascholingen te komen tot een collectief gedragen visie, beter onderwerpen aan een concrete implementatiestrategie en opvolging. Stimuleer leerkrachten nog meer tot het volgen van gerichte navormingen en voorzie individuele begeleidingstrajecten.
- Aandacht schenken aan niveauspecifieke onderwerpen op teamvergaderingen in functie van een hogere onderwijskwaliteit.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De school moet voor het leergebied muzische vorming aantonen dat de lagere afdeling via leerplanimplementatie de eindtermen bij zo veel mogelijk leerlingen bereikt.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
muzische vorming

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 oktober 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Frieda Thiels

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: